

mentada.

Bugatel és també el nom d'un riuet te. Sales-de-l'Hers, departament Aude i *Les Bugatels*, muntanyeta, etc., te. Le Clot, cantó d'Atsat, mateix departament; ara bé aquell apareix anomenat «in rivulo qui est *del Bug*» l'any 1115 i en docs. posteriors (Sabarthès, *Dict. Top.*). Això sol ja ens faria pensar que *Bugatell* sigui simplement el diminutiu de *buc* (V. article supra) en el sentit de 'mare o jaç d'un riu': el mateix mot que el *buc* d'una casa, *buc* de l'escala, b. d'abelles, d'una barca etc.). Amb fon. gascona (-ELLU > -et) hi ha *Bugatet* prop de St. Gaudens. Notem que la *u* occitana, pron. *ü*, elimina tota possibilitat de pendre'l per un derivat de *boga*, planta d'aiguamoll, mot que, d'altra banda, és estrany, del tot o gairebé, a la llengua d'Oc.; car allí, segons la fon., seria **bouzo*); en canvi *buc* és mot comú a totes dues llengües, i forma els seus derivats amb -g-: *bugar* existeix en pobles valencians i d'altres, amb el sentit d'«abellar», cast. *colmenar*.

Encara hi ha algun altre riuet d'aquesta derivació: una (*Riera*) *Bugatera*, que el mapa Almera-Brossa posa a St. Boi de Llobregat; el *Bugatà(r)* que ve per l'esq. al riu Canta-rana te. Terrats (al N. dels Matarós, xxvii, 68.11). Pau Vila, que ja sospitava la derivació de *buc*, em citava (en carta de VII-1963) indicis que el nom de *bugatell* s'aplicà també a la Riera d'en Malla prop de l'antiga muralla O. de Bna. ciutat. En resum cal descartar que *Bugatell* sigui derivat de la planta *boga*, si bé la influència d'aquest mot ha fet que els geògrafs i escriptors locals ho escriguin amb *o*.

Del barceloní hi ha escassa i mal establerta documentació antiga. L'únic doc. reproduït en forma fidedigna, l'escriu amb *u*: «A(r)naldus de *Bugatello*», doc. de 1210 de la Seu de Bna. (BABL VIII, 161); és veritat que CCandi cita «lo torrent del Bogatell» d'un doc. de 1210 (en GGC, *Ci. de Bna.*, p. 458 n.), però CCandi extracta aquest doc., no el cita exactament; tampoc ho fa MiretS quan, identificant-lo amb l'antic Rec Comtal, cita un lloc «prop del rech o *Bogatell*» (BABL v, 529). Mtz.Fdo., a propòsit de la *DocVal ACA* copia bé la forma *Bugatel* amb *u* (vol. II, núm. 33), en doc. de 1276; però no és nom valencià (res d'això en les meves enq. valencianes ni en SSiv.).

BÜGER

Vila de Mallorca.

PRON. POP.: *búža* 1963, 1964 (oït a Consell, a Llubí i en el poble mateix, XL, 37.20; XLI, 6.12 i 17.15). Gentilici (malnom, oblidat ja de la mala intenció): *bužaróns*, a Consell i Llubí; però dit per un malèvol, en *L'Hostal de la Bolla*, de M. S. Oliver, 80.14.

DOC. ANT. És tardana: «ville *Buger*» a. 1599, *Bujer* --- *Bujer* 1658 (BSAL II, 53a). En el *Rept.* no hi ha res que s'hi pugui identificar. És veritat que a la p. 83 es parla d'una «alqueria *Bujardun rabal Algehel*» (24 jovades). Però això és una frase en àrab, sense nom propi (*bu-ğâr dun rabl al-ğâbil*) és a dir

'la [alqueria] del veí, sense el rafal de l'ignorant' (o si es vol 'l'incrèdul'): tant pot ser 'el pare del veí', com 'el del veí (allò del veí)', amb *Abu-* mer exponent semàntic.

Tant se val: és una frase en àrab, parlant de certa alqueria imprecisa, de la qual no es dona nom, i només s'explica que és d'un veí d'aqueix rafal. Quadrado, 456, cregué que podia tractar-se de *Búger*: amb ben poc fonament perquè aquest passatge únic figura entre les alqueries donades a la gent de Barcelona, dins el terme d'Inca; dins aquesta llista relativa a Inca hi ha noms veritables, alguns d'ells semblant a *Búger* («alq. *Bujunar*») (83.4) els quals hi figuren com a NL; però aquella és una frase aràbiga inconnexa amb el nom de *Búger*. I al capdavant és dubtós que *Búger* es trobi dins el que es considerava llavors terme d'Inca: car és una dotzena de k. al NE. d'aquesta població, i equidistant entre Inca i els termes sarraïns «de les muntanyes» i de Pollença.

Enfilant-se en la mala interpretació de Quadrado (que no sabia l'àrab i es refiava de les acrítiques indicacions de Gayangos), *AlcM* proposa escurçar aquella frase en *Bu-ğâr* 'pare del veí' donant-ho com a possible etimologia de *Búger*. Però ja per raons fonètiques és impossible, car si hagués existit tal nom propi només podia donar **Bujár*: mai l'accent no pot recaure en el prefixat (*Abu-*; i davant *r* la *a* hauria restat *á* (lletra que impedeix la imela).

En realitat no tenim base per creure que sigui un nom d'origen aràbic, entre altres raons perquè ni tan sols existeix una arrel àr. *bğr*.¹ En canvi tot fa creure que es tracta d'un nom pre-romà com ja vaig dir en *E.T.C.* I, 228, 541, i en el vol. I, 196.11 (tot rebutjant connexió amb el menorquí *Malbuja*, que no ha tingut mai -r final). Un dels nombrosos pre-romanismes en *zer*, com *Sóller*, *Bóquer* etc.: veg. allí, p. 205, s. v. *Miner*, i afegiu-hi *Pèller*, que era la forma antiga de *Pella* (*Font* ~).

Entre altres possibilitats es podria imaginar que al costat de *BÛCCORIS* (> *Bóquer* I, 432) hagués existit un *BOGOR*, -GAR, -GRO, o anàleg: amb la *g* arabitxada en *ğ*, p. ex. Però també es podria suggerir (no més ni menys incert) relacionar-ho amb altres noms estudiats ací: *Bugarra*, *Bugaraig*, el pall. pre-romà *boga/muga* 'límit', o una *font de Bugra*, prop de Rocacorba (te. Pujarnol, XLIV, 131), de la qual no tenim cap antecedent. Tot això altre resta vague.

Però el judici «pre-romà» queda en ferm: i el podem donar com ben establert.

¹ Tampoc es pot tractar d'un *búğa* que suggeriria el marroquí Medina a *AMAlcover*, en *BDLC* XIV, 150, 'espècie de palanquí' 'on porten la núvia' en el Marroc; en *PALC* «andas para bivo», «carro para pelear», mot estranger en àrab (Dozy, *Suppl.* I, 125ab) que no explicaria ni la -r ni l'aplicació toponímica. El que diu *Alcover* mateix allí és pura bombolla innocent.

Buida-sacs, V. nota s. v. *Brufaganya*